

De gevechten op Luzon waren nog gaande toen MacArthur aandacht ging besteden aan mogelijke operaties in Nederlands-Indië dat, met uitzondering slechts van Sumatra (dat viel onder Mountbattens *Southeast Asia Command*), tot zijn gezagsgebied behoorde. Hem trokken in de eerste plaats de aardolie-installaties van Tarakan en Balikpapan aan, welke aardolie hij wilde gebruiken voor de ontzaglijke vloten (oorlogsschepen zowel als transportschepen) welke voor de invasie van Japan nodig zouden zijn. Begin februari '45 deed hij de *Joint Chiefs of Staff* weten dat hij voornemens was zich met Australische troepen van Tarakan en Balikpapan meester te maken. Hij had daar extra transportschepen voor nodig en verzocht derhalve zijn Amerikaanse chefs, goed te vinden dat hij voorlopig 48 transportschepen en 10 speciale troepentransportschepen in zijn gezagsgebied vasthield. Dat verzoek werd door de *Joint Chiefs of Staff* niet ingewilligd. De oorlog in Europa (Hitler's Ardennen-offensief was afgeslagen maar de Rijn was nog niet overschreden) vergde veel groter trans-Atlantische transporten dan men in de herfst van '44 had voorzien en bovendien waren schepen nodig om hulpgoederen voor de burgerbevolking over te brengen naar Italië en Frankrijk – alleen al dat tekort aan schepen maakte het moeilijk, MacArthur tegemoet te komen. Daar kwam bij dat het in Washington voor waarschijnlijk werd gehouden dat de aardolie-installaties van Tarakan en Balikpapan dusdanig verwoest zouden zijn dat men er weinig aan zou hebben. Het enige dat de *Joint Chiefs of Staff* in MacArthurs voorstel beviel, was dat hij ter verovering van Tarakan en Balikpapan Australische troepen wilde inzetten, niet Amerikaanse – de *Joint Chiefs* voelden er niet voor (en wisten dat de Amerikaanse publieke opinie er ook niet voor voelde), Amerikaanse militairen het herstel van het Nederlands gezag in de Indische archipel op te dragen.¹

Voor dat laatste meende MacArthur in het geheel geen Amerikaanse troepen nodig te hebben. Hij wist dat de Japanners op Java maar een geringe troepenmacht hadden en deed Marshall op 27 februari weten dat hij van plan was, op 18 mei de Australiërs bij Balikpapan te laten landen;

¹ Zeven maanden eerder, nl. in juli '44, had het *Joint Strategic Survey Committee* aan het *Joint War Plans Committee* en de *Joint Chiefs of Staff* doen weten dat de Verenigde Staten hun aandacht moesten concentreren op Japan. 'It is compatible with our strategy', aldus het memorandum van het *Joint Strategy Survey Committee*, 'to permit the reoccupation of British, French or Dutch territories in the Far East without our military participation.' (aangehaald in (United States Government, Department of the Army, Office of the Chief of Military History) *United States Army in World War II, The War Department*, M. Matloff: *Strategic Planning for Coalition Warfare 1943-1944* (1959), p. 495).